

PROIECT DIDACTIC

LARISA CARP,
*profesor de compoziție decorativă,
gradul didactic doi,
Scoala de Arte Plastice Pentru Copii,
m. Bălți, Moldova, 2013*

Data: 13.04.2013

Disciplina: Compoziție decorativă

Subiectul lecției: TEHNOLOGII DE UTILIZARE A MATERIALELOR NATURALE ÎN COMPOZIȚIA DECORATIVĂ. APLICAȚIE DIN FRUNZE.

Tipul lecției mixtă (master-class).

Elevii clasei IV a Scolii de Arte Plastice Pentru Copii, mun. Bălți.
Competența specifică Cunoașterea și utilizarea diferitor materiale și tehnici pentru crearea compozițiilor decorative.

Finalități (obiective de referință – cunoștințe, capacități, aptitudini):

- 1.Cunoașterea procedeele tehnice și artistice de creare a compozițiilor plastice.
- 2.Dezvoltarea imaginației și creativității artistice în formarea compozițiilor noi.
- 3.Identificarea potențialului creativ în viziunea motivului național.
- 4.Valorificarea conținutului ideatic al creației artistice.

Obiective operaționale:

- Să posede tehnica și metodele de lucru cu material natural (frunze și flori uscate)
- Să manifeste interes față de imensa varietate a materialului natural, ca mijloc de expresie plastică.
- Să selecteze culorile, nuanțele și tonurile potrivite.
- Să execute lucrarea cu atenție, finețe și delicatețe.
- Să-și dezvolte spiritul de observație prin perceperea vizuală a frumosului.
- Să aprecieze corect modul și consecutivitatea executării lucrării.

A)Metode:

- general-didactice-explicația, conversația, observația, descoperirea, exercițiul, munca individuală, tipul galeriei.
- specifice-caracterizarea cromatică, metoda stimulării, imaginației, compararea, analiza artistică și sinteza.

B)Mijloace:

- intuitive-schițe, crochiuri de păsări, animale, peisaj, natură statică stilizată după formă și culoare.
- tehnice-frunze, iarbă, flori uscate, carton presat, clei, foarfece, bisturiu, pensetă, pensulă pentru clei, scîndurică pentru tăiat.

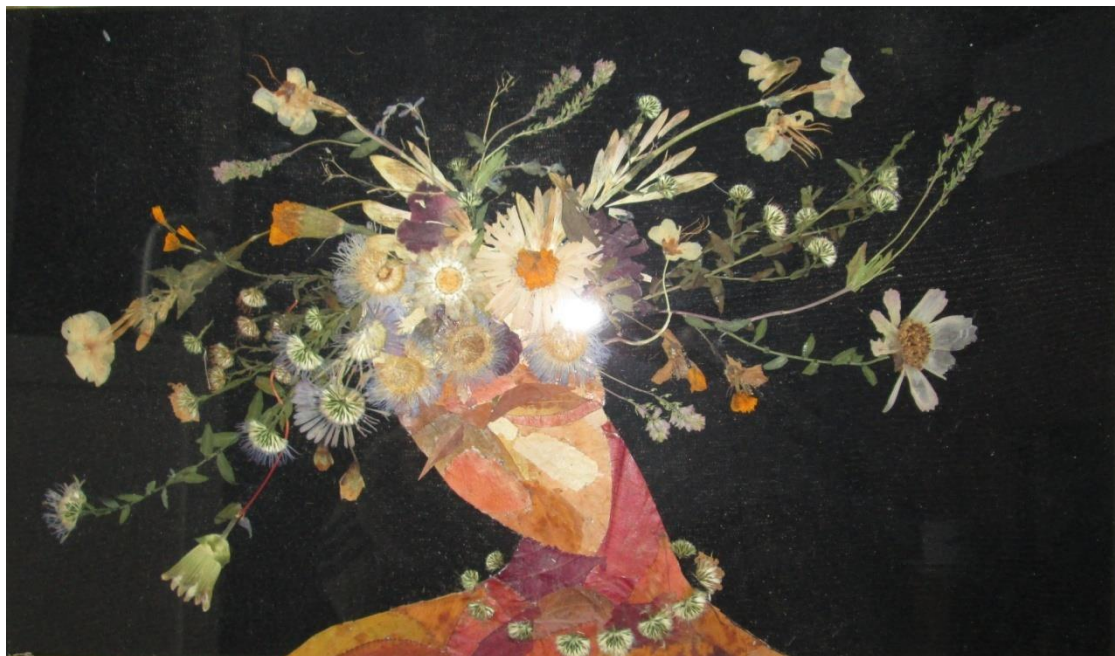
C)Activități artistico-didactice – expoziția lucrărilor, analiza critică a lucrărilor.

Bibliografia:

- 1.Elena Dănescu. *Bazele psihologice ale stimulării creativității copiilor în domeniul artistico-plastic* (manuscris), teză de doctor în pedagogie.
- 2.Nicolai Filoteanu, Doina Marian. *Desen artistic și educația plastică*, manual pentru cl a VI-A.
- 3.Nicolai Filoteanu, Doina Marian. *Desen artistic și educația plastică*, manual pentru cl a V-A.
- 4.Ana Simac. *Tapeseria contemporană din republica Moldova*, – Chișinău: Știința, 2001.
- 5.Rodica Calistru. *Fantezie, dibăcie, creație*, – Chișinău: Literatura artistică, 1988.
- 6.Ion Șușala. *Culoarea cea de toate zilele*, – Chișinău: Lumina, 1993.
- 7.Tudor Stăvilă. *Arta plastică modernă din Basarabia*, – Chișinău: Știința, 2000.
- 8.Своими руками, – Москва: Молодая Гвардия, 1958.
- 9.Т.Бравина. *Древо жизни*, ООО Экономика и информатика, 2001.
- 10.М.А.Гусакова. Аппликация, – Москва: Просвещение, 1977.
- 11.Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova, „Educația artistico-plastică”, Curriculum, – Chișinău, 2006.
- 12.Ministerul educației al Republicii Moldova, „Curriculum școlar cl I-IV”, – Chișinău, 2010.

SCENARIUL LECȚIEI

Etapile lecției		Obiective operaționale	Abordări de conținut	Tehnologii		Tehnici de evaluare (ce evaluăm)	Timpul
				Activități didactico-artistice	Metode și mijloace		
Expoziție	Evocare. Moment organizatoric. Demonstrarea lucrărilor-exemple. Pregătirea materialelor.	Să experimenteze materiale și tehnici netradiționale în exprimarea individual-creativă. Să selecteze subiectele pentru realizarea compoziției în dependență de individualitatea tehnicii. Să realizeze o schiță stilizată după formă și culoare.	Elevul realizează schiță, stilizează formele, după volum și culoare. Alege frunzelor după structură și cromatică în dependență de schița realizată.	Discuții. Analiza particularităților materialelor și tehnicii aplicației din frunze pe baza reproducerilor și lucrărilor originale.	Conversația Comparația euristică.	Calitatea materialelor pregătite. Capacitatea selectării subiectelor. Calitatea schiței realizate.	
	Realizarea sensului (conținutul Specific al lecției)	Să manifeste aptitudine individual-creativă în organizarea suprafețelor plastice. Se perceapă culorile, formele și factura, ca mijloc de transmitere a unor mesaje. Să obțină expresivități plastice, utilizând creativ formele individuale ale limbajului plastic (frunze, flori, iarbă uscată). Să manifeste o mare sîrguință și acuratețe în combinarea culorilor și decuparea strictă a formelor din materialul fragil.	Decupează nervurile voluminase ale frunzelor și le aplică pe lucrare în formă de mozaică, începînd cu fundalul. Cu ajutorul contrastelor evidențiază elementele principale ale compoziției, alegînd culoarea și forma fiecărui detaliu. În alegerea coloritului elevul se conduce de legile perspectivei și clarobscurului. Cu ajutorul elementelor de finisare atinge integritatea în lucrare, evidențiind centrul compozițional.	Exerciții de folosire a materialelor, instrumentelor și tehnicilor de lucru specifice. Cercetarea și crearea diferitor structuri și forme în tehnica aplicației din frunze. Aplicarea procedurilor artistice în realizarea compoziției.	Povestirea. Descrierea. Demonstrarea. Explicarea.	Capacitatea creativității. Capacitatea combinării formelor și culorilor. Calitatea expresivității și acurateții.	
Repriză	Reflecție	Să utilizeze cunoștințele și deprinderile acumulate pentru manifestarea individual-creativă.	Elevul finisează și oformează o lucrare din frunze uscate.	Analiza lucrării realizate.	Aprecierea. Analiza.	Calitatea integrității lucrării.	
	Indicarea lucrului extrașcolar	De colecționat material natural pentru crearea lucrărilor noi, individuale.					

Planul desfășurat al lecției

«...E toamnă iar în calendar...»

Probabil că nici unul din noi n-ar putea concura la colorit cu măiestria pictoriței numită Natura.

«...Culoarea toamnei mă inspiră
Că-i arămie și măiastră».

Ea îi inspiră pe poeți, muzicieni, pictori. Ea ne ridică dispoziția, ne împodobește sufletul.

Uitați-vă în jurul vostru, sînteți înconjurați de atîtea culori frumoase. De la o frunză, căzută din pom, pînă la cel mai mic firicel de iarbă; de la o petală de floare pînă la o simplă coajă uscată de usturoi – în toate acestea poți găsi ceva extraordinar. Doar un om de artă vede frumosul acolo, pe unde alții pot trece, fără ca să observe ceva.

«Sînt multe flori,- spunea Geote,- și numai arta le poate împleti într-o coroană».

Va invităm astăzi, împreună cu noi, să împletim niște «coronițe de flori». Noi o să realizăm niște lucrări, care ar putea fi numite picturi. Dar noi nu ne vom folosi nici de un fel de culori, noi o să pictăm cu nuanțele toamnei...

Tehnica picturii din flori și frunze uscate, apărută încă 600 ani în urmă în Japonia, se numește «Oşibana». Din japoneză «oşi» - uscat, «bana» - floare.

În Europa această tehnică s-a răspîndit în epoca Victoriană. În ultimii ani ea capătă o nouă viață (*Anexa 1*).

Fiecare meșter, ce lucrează în această tehnică, își are secretele sale. Noi încă nu sîntem maieștri, noi abia ne învățăm, dar toate secretele, pe care le cunoaștem, o să le împărtășim neapărat.

E foarte comod faptul că pentru realizarea unei astfel de lucrări nu este nevoie de materiale costisitoare. Totul poate fi colecționat pe parcursul anului din pădure, de pe deal, sau chiar de pepervazul gîmului dumneavoastră.

Florile, frunzele, iarba, puful se colecționează și se usucă sub pres, în mape sau cărți, pentru a le da o formă plată. Cu cît florile sînt mai proaspete, cu atît mai mult ele își vor păstra culoarea sa. Multe plante cu timpul își schimbă culoarea, de aceea, în unele cazuri, se folosește prelucrarea termică.

Se păstrează materialele de lucru în niște vase închise ermetic în loc întunecat.

Pentru a începe lucru trebuie să pregătim unele materiale și instrumente:

- clei, care după uscare se face transparent;
- pensulă pentru clei;
- foarfece mare și foarfece mic;
- pensetă cu vîrf ascuțit;
- bisturiu sau cuțitaș cu vîrf ascuțit;
- scîndurică pentru tăiat;
- șabloane pentru tăiat;
- vetoș

Tematica lucrărilor poate fi foarte variată: natură statică, peisaj, portret, o pasăre sau un animal. Dar orice n-am alege este nevoie de o schiță foarte bine gîndită.

Cu toate că tehnica pare a fi simplă, pot fi realizate niște lucrări irepetabile, dar pentru aceasta este nevoie de un gust artistic rafinat, simțul compoziției și al coloritului, o mare acuratețe și răbdare.

Pentru început se alege formatul. Ca lucrarea să fie stabilă și să nu se îndoie, se ea o bucată de carton presat. Cartonul se acoperă cu un strat de emulsie albă, pentru că foarte multe frunze sînt străvezii, dar pe fon alb culoarea lor va fi mai proaspătă și pronunțată.

Schița se realizează pe o foaie identică ca mărime cu formatul ales. Desenul trebuie foarte bine stilizat și rezolvat după diferențele tonale. E bine ca această schiță să fie încercată și în culoare, deoarece în timpul lucrului e posibil să nu găsim culoarea potrivită a frunzelor, atunci ne vom orienta după desenul în ton (*Anexa 2*).

Cu ajutorul hîrtiei indigo desenul se trece pe carton. Hîrtia indigo se alege de o nuanță mai deschisă, nu negru, pentru ca desenul să nu se prevadă de sub frunze.

Acum trebuie să alegem coloritul principal. Avînd în față ambele desene, în ton și în culoare, alegem culorile de bază pentru fiecare lucrare: pentru fondal, pentru elementele principale ale compoziției. Ele trebuie să fie contraste una față de alta.

De exemplu pentru peisaj se vor alege frunze pentru cer, pentru dealurile de pe ultimul plan, acoperișul căsuței, pereții ei, ograda de pe primul plan.

Pentru lucrarea cu cocoșul se vor alege frunzele pentru creastă, pentru pene și pentru fondalul contrast.

Cînd culorile principale sînt selectate se începe aplicarea frunzelor. Cel mai bine ar fi să începem cu fondalul (*Anexa 3*).

Se unge cu clei o suprafață nu prea mare din fondal și se aplică cu penseta frunzele în formă de mozaică, decupînd preventiv nervurile voluminoase.

În unele cazuri, cînd frunzele sau petalele sînt mai mărunte, forma lor naturală ne permite să aranjăm o mozaică mai deosebită, care ne dă o atmosferă de mireasmă și prospețime de trandafir.

Cînd fonul este gata luarea se pune sub pres sau se calcă cu fierul de călcat printr-un strat de ziar.

Mai departe trebuie să alegem culoarea pentru fiecare element al compoziției, să decupăm după forma necesară și să le aplicăm. Poate fi folosită și metoda suprapunerii, dar nu mai mult decît 2-3 straturi. În unele cazuri formele se corectează cu cușitașul direct pe lucrare, dar de obicei se decupează cu foarfece, se apucă detaliul cu penseta și se apropie de lucrare pentru a verifica corectitudinea formei.

Aici o să ne ajute mult gustul nostru estetic, care se rafinează pe parcurs a patru ani la ȘAP.

Ca să faci o lucrare frumoasă trebuie să lucrezi cu sufletul, să primești plăcere din lucrul efectuat, atunci rezultatul neapărat va fi uimitor.

Fiecare formă voluminoasă se modelează în dependență de legile clarobscurului, alegînd foarte bine nuanța și conducîndu-ne de desenul stilizat.

Spre sfîrșit, cu ajutorul pensetei putem aplica niște accente de finisare și evidențiere a primului plan.

Lucrarea finisată se presează și se oformează în ramă sub sticlă (*Anexa 4*).

Demult, absolut întîmplător, am văzut la televizor o emisiune despre un pictor, care lucra în tehnica picturii cu frunze. Mi-a rămas în adîncul sufletului și peste un timp am încercat să fac cu copiii niște lucrări de acest fel. A fost realizată chiar și o lucrare de examinare (*Anexa 5*).

Cu timpul am înțeles că culoarea și forma frunzelor de pe copaci nu ne mai satisface și am început să colecționăm petale de flori, în special de trandafir.

Dar într-o bună zi un elev mi-a dăruit o colecție extraordinară de flori, frunze, petale, fire de iarbă uscată. Ea m-a impresionat atât de mult, încît am început să caut totul ce este legat de această tehnică. M-a ajutat foarte mult informația. M-au frapat lucrările pictorului rus Alexandru Iurcov.

Dar fantezia nu ne lasă în pace, ea ne provoacă la noi realizări. Sînt foarte bucuroasă că lucrez cu copii foarte talentați, care îmi susțin și desfășoară ideile.

Vorba ceea: e bine să ai un cap, dar două - și mai bine, dar va închipuiți ce poate fi cînd sînt 10 și toate talentate și pline de idei.

Împreună cu o grupă am încercat să realizăm niște lucrări în stil „Oșibana”, dar pe fondal negru. Pentru aceasta desenul se face în formă de siluetă și se decupează. Frunzele se aplică direct pe desenul decupat, se presează și apoi se încheie pe cartonul acoperit preventiv cu o bucată de țesătură de un negru adînc.

Dacă este nevoie, în dependență de compoziție, după aceasta se mai adaugă niște forme mărunte direct pe țesătură: floricele mici fire de iarbă, frunzulițe.

Toate compozițiile din frunze neapărat trebuie oformate sub sticlă pentru a le proteja de mediul înconjurător (*Anexa 6*).

Cu lucrările noastre am încercat să vă atingem sufletul și să vă demonstrăm încă o dată în plus că de frumoasă este natura noastră.

Bucurați-vă de viață!

Priviți la orice florică, cît de micuță n-ar fi, ca la o operă de artă, doar fiecare petală a ei poate fi ca o rază de soare în compoziția dumneavoastră.

Cînd o să mergeți vre-o dată prin parc și o să vă foșnească sub picioare frunzele aurii de toamnă, ridicați una din ele și priviți cît de variat și adînc e jocul de culori, în care se scaldă ea.

Dar poate aceasta și este centrul viitoareii voastre lucrări?

Luați-o acasă!

Dați-i o șansă să aibă și ea o a doua viață!

